	18.http://www.pedagog.uz 19.http://www.zyonet.uz 20.www.proforientator.ru. 21.www.proforientator-UA. 22.www.edunews.ru. 23.TaЪlim reserslari Ucell.uz. 25.https://t.me/tashxismarkazi	
7.	**Фан/модуль учун маъсул ва муаллиф:** **Н.Муслимов**– ТДПУ “Технологик таълим методикаси” кафедраси профессори, педагогика фанлари доктори.	
8.	**Такризчилар:** **О.Қўйсинов** – Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси бошлиғи ўринбосари, доц., педагогика фанлари доктори. **З.Исмоилова** – Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти “Педагогика, психология ва ўқитиш методикаси” кафедраси мудири, педагогика фанлари доктори, профессор (турдош ОТМ)	

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
А.К.Киргизбаев
2022 йил “30” 08

КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ ДИАГНОСТИКАСИ

ФАНИНИНГ ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 100000- Таълим

Таълим соҳаси: 110000- Таълим

Магистратура мутахассисликлари: 70112301-Таълим ва тарбия назарияси ва методикаси (технологик таълим)

<table>
<tr><td colspan="2">Фан/модуль коди
MFO'M105</td><td>Ўқув йили
2022-2023</td><td>Семестр
1</td><td colspan="2">Кредитлар
5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Фан/модуль тури
Мажбурий</td><td colspan="2">Таълим тили
Ўзбек/рус</td><td colspan="2">Ҳафтадаги дарс соатлари
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Фаннинг номи</td><td>Аудитория машғулотлари (соат)</td><td>Мустақил таълим (соат)</td><td>Жами юклама (соат)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Касбга йўналтириш диагностикаси</td><td>60</td><td>90</td><td>150</td></tr>
</table>

2.

I. Фаннинг мазмуни

Фанни ўқитишдан мақсад– магистрларни касбга йўналтириш диагностикасига оид илмий маълумотлар билан таништириш, касб танлашда шахс ва унинг индивидуал-психологик хусусиятлари, касбга йўналтириш диагностикаси методлари билан таништириш.

Фаннинг вазифаси – Касбга йўналтириш диагностикасини мазмуни, касбга йўналтириш тизимининг функциялари, касб танлашнинг асосли омиллари ва таркибий қисмлари, касбий психологик консультациянинг турлари, шахснинг касбий-муҳим сифатлари, умумий ва махсус қобилиятлари, илк ўспиринлик даврида касб танлаш модели ва касбий тасаввурлар, касб танлашдаги қийинчилик ва хатоликлар, касб танлаш мотивини шаклланиши, шахснинг касбий ўзини ўзи белгилаш тушунчаси, касбий ўзини ўзи белгилаш жараёнини бошқариш ва таҳлил қилиш асосида хулосалар чиқариш кўникмаларини шакллантиришдан иборат

II. Асосий назарий қисм (маъруза машғулотлари)

II.I. Фан таркибига қуйидаги мавзулар киради:

1-Мавзу: Касбга йўналтириш диагностикаси мазмуни.

Касбга йўналтириш диагностикаси фанининг мақсади ва вазифалари. "Касбга йўналтириш диагностикаси" тушунчасининг мазмуни асослаш, касбга йўналтириш соҳасини меъёрий-ҳуқуқий асослари. Диагностика турлари.

2-Мавзу: Касбга йўналтириш тизимининг функциялари.

Касбга йўналтириш соҳасида кафолатланган хизматлар. Касб танлаш жараёнида психологик қўллаб-қувватлаш фаолиятлари билан таништириш. Ўқувчиларни касбга йўналтиришнинг диагностик усуллари. Ўқувчиларни касбга йўналтиришни фаоллаштириш методикаси.

3-Мавзу: Шахснинг касб танлашига таъсир этувчи омиллар

Касбга яроқлилик, яроқсизлик, мос келиш, хавас, касбга яроқлиликни даражаси. Касб танлашда мустақиллик ва онглийлик. Касбга йўналтириш шахснинг меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланиш, унинг ижтимоий ва

7. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 488 б.

8. Мирзиёев Ш.М. Қонун устиворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаравонлигининг гарови. "Ўзбекистон", 2017.

9. Ш.М.Мирзиёев. Тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз.: Тошкент «Ўзбекистон» НМИУ, 2017.

10. Ш.М.Мирзиёев. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. / Ш. М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. -592 б.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида" ги 4947-сон Фармони.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ёшларга оид давлат сиёсати самарадорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини қўллаб-қувватлаш тўғрисида" ги ПФ-5106– сонли Фармони. 5 июль 2017 йил.

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ-2909-сонли қарори.

14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 6 сентябрдаги "Профессионал таълим тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-5812-сонли Фармони

15. Ўзбекистон Республикасида ўқувчи-ёшларни касб-ҳунарга йўналтириш тизимини ривожлантириш концепцияси. –Тошкент: Ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик Республика ташхис маркази. 2002. 12 б.

16. Толипов Ў.Қ., Шарипов Ш.С., Холматов П.Қ. Дарсдан ташқари Машғулотлар жараёнида ўқувчиларни касб-ҳунарга йўллаш технологияси. –Тошкент: ЎзПФИТИ. 2004. 31.Ҳасанбоев Ж. ва бошқ.

17. Муслимов Н.А ва бошқалар. Инновацион таълим технологиялари. Ўқув-методик қўлланма. – Т.: "Сано-стандарт", 2015. – 208 б.

18. Муслимов Н.А ва бошқалар. Педагогик компетентлик ва креатив асослари. Ўқув-методик қўлланма. – Т.: "Сано-стандарт", 2015. – 120 б.

19. Гайнутдинова Л., Жўрабоев К. "Менинг касбий танловим" Умумий ўрта таълим мактаб ўқувчилари учун методик қўлланма.–Т.: -2020

Ахборот манбалари

17.http://www.istedod.uz

	• педагогика ва психология фанларини ривожлантиришдаги илмий-тадқиқот ишлари олиб боришдаги асосий конунларни; таълим жараёнида техник воситалар ва ахборот технологияси воситаларини коъллашни *кўникмаларига эга бўлиши керак.*
4.	**VI. Таълим технологиялари ва методлари:** • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • семинарлар (мантиқий фиклаш, блиц-сўров (тезкор савол-жавоблар); • кичик гуруҳларда ишлаш; • тақдимотларни қилиш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва ҳимоя қилиш учун лойиҳалар.
5.	**VII. Кредитларни олиш учун талаблар:** Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри акс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралик назорат шаклларида берилган вазифа ва топширикларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.
6.	**Асосий адабиётлар** 1. Н.А.Муслимов, Ш.С. Шарипов, О.А. Қўйсинов. Меҳнат таълими ўқитиш методикаси, касб танлашга йўллаш: Дарслик; Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги. -Т: Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти нашриёти, 2014. - 456 б. 2. Н.А.Муслимов., Р.Г.Мулахметов. Касб танлашга йўллаш. Ўкув кўлланма. Т. 2007-172б. 3. С.А. Болтабоев У. Толипов. Умумий ўрта талим мактаблари касбга йўналтириш ўкув-методика кабинети фаолиятини ташкил қилиш бўйича методик тавсиянома. -Тошкент 2000. 4. Н.Тайлоков ва бошқалар. Ўкувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш технологиялари. Илмий оммабоп рисола. –Т: "Камалак" нашриёти, 2017.-160 б. 5. Р.Х.Жўраев, Ў.Қ.Толипов, Ш.С.Шарипов. Узлуксиз талим тизимида ўкувчиларни касб-хунар йўналтиришнинг илмий-педагогик асослари. Монография. -Т.:Фан. 2004. 120 б. **Қўшимча адабиётлар** 6. Мирзиёев Ш.М. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик коидаси бўлиши керак. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 104 б.

	фаоллигини ошириш ҳамда мажбурий ишсизликни олдини олишда роли. Касбга йўналтириш тадбирлари, касбий малакасини ошириш турлари, ижтимоий-иктисодий ташаббускорлик, интеллектуал ва меҳнат мустақиллигини ривожлантириш. **4-Мавзу: Касбий малака талаблари, унинг педагогик психофизиологик хусусиятлари.** Ўқувчиларни ўрганилаётган шахсни касбга қизиқишини шакллантириш. Касбга йўналтириш ишларининг психологик ва физиологик асослари. Касбга йўналтириш ишига раҳбарлик қилиш ва уни режалаштириш. Касблар бўйича маслаҳат. **5-Мавзу: Касбий маслаҳат, касбга йўналтириш, касб танлаш ишларини ташкил этиш тамойиллари.** Ўқувчиларни касб танлашида шахсда ўзликни англаш ҳиссининг тарбиялаш. Касб танлаш омиллари. Касбга доир консультация ишларининг мазмуни ва турлари. Касбга оид консультациялар асосий турлари ва типлари. Касб характеристикаси - профессиограмма. **6-Мавзу: Ўқувчиларни касбга йўналтиришда касблар ҳақида тасаввурлар ва касбий профессиограмма.** Ўқувчиларни касбга йўналтиришда шахсий сифатлари. Касбга йўналтиришда инсон меҳнати, касби ва мутахассислиги. Касблар бўйича профессиограмма. **7-Мавзу: Касбий мослашишни илмий асослари** Мутахасис шахснинг шаклланиши. Мутахасис касбий мослашиши (адаптацияси) ички ва ташқи шарт-шароитларга боғлиқлиги. Шахснинг касбга мослашиши униг келажакдаги эркин ва мустакил фаолиятининг мезони. **8-Мавзу: Касб танлашдаги қийинчилик ва хатоликлар, касб танлаш мотивини шаклланиши, шахснинг касбий ўзини ўзи белгилаш.** Инновацион педагогик жараённинг муҳим элементлари шахснинг ўз-ўзини бошқариши ва ўзини-ўзи сафарбар қилиш. Шахсининг ижтимоий, маданий, интеллектуал ва ахлоқий имкониятлари. **9-Мавзу: Касбга йўналтириш диагностика қилиш жараёнини бошқариш.** Касбга йўналтириш ишларини бошқариш механизми. Касб танлашга йўллаш ишларини ташкил этиш шакллари. Дарсда ва дарсдан ташқари машғулотларда касб танлашга йўллаш. Касбга йўналтириш ташкилотлари ва педагогик тажрибалар. Ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик республика ташхис марказ фаолияти. **10-Мавзу: Касб танлашга йўллаш ишларини ташкил этишда фойдаланиладиган методлар.** Касбга танлашга йўналтириш ишларида қўлланиладиган методлари. Тест методикасини қўллаш, тест ўтказиш шакллари. Қизиқиш, лаёқат, кобилиятни аниқловчи тестлар. Ўқитувчининг шахсий ва касбий сифатлари. Касб танлашга йўллаш ишларида дидактик воситаларнинг

	ўрни. Ўқув хоналарини жиҳозлашда қуйидаги техникавий-педагогик талаблар. Касб танлашга йўналтириш ишларида компьютер воситаси ўрни (мультимедианинг техник ва дастурий таъминоти). Таълимда тизимида мультимедиа технологиясидан фойдаланиш. **III. Амалий машғулотлари бўйича кўрсатма ва тавсиялар** Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади: 1. Касб типларини аниқлаш. 2. Қизикишлар харитаси методикаси. 3. Ўқувчиларнинг фанларга бўлган қизикишларини аниқлаш методикаси. 4. Айзенкнинг шахс сўровномаси. 5. Ўқув мотивациясининг йўналганлигини диагностика қилиш методикаси. 6. Касбий мойиллик сўровномаси. 7. Шахс йўналганлигини аниқлаш методикаси. 8. Касбий установкаларни аниқлаш. 9. Касбий идентификацияни аниқлаш. 10. Шахснинг мулокотчанлик ва ташкилотчилик қобилиятини аниылаш. Амалий машғулотлар мультимедиа қурулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерфаол таълим методлари ёрдамида ўтилиши, мазмунга мос равишда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини қўлланилиши мақсадга мувофик. **IV. Семинар машғулотлари бўйича кўрсатма ва тавсиялар** 1. Касбий қобилиятларни аниқлаш методикаси 2. Касбий сифатларни ташхис қилиш методикаси 3. Ўсмирларнинг касбий қизикишлари динамикаси. 4. Шахснинг касб танлашида таъсир этувчи омиллар. 5. Касбга йўналтириш диагностикасини ташкил этишда ахборот коммуникацион технологиялардан (АКТ) фойдаланиш. 6. Касбга йўналтириш диагностикаси жараёнини лойиҳалаштириш. 7. Ўқитувчини ўз-ўзини баҳолаш методикаси. 8. Дифференциал диагностик сўровнома ўтказиш методикаси. 9. Касбий мойилликни аниқлаш методикаси. 10. Ўқувчиларни касбий йўналганлигини аниқлаш методикаси. Семинар машғулотлари мультимедиа қурулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерфаол таълим методлари ёрдамида ўтилиши, мазмунга мос равишда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини қўлланилиши мақсадга мувофик.

	IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар **Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар**: 1. Шахс йўналганлигини аниқлаш методикаси. 2. Қизикишлар харитаси. 3. Касб танлаш мотивини аниқлаш. 4. Касбий мотивация 5. Шахс типлар ва уларга мос касбларни танлаш. 6. Касбий установкаларни аниқлаш. 7. Касбий идентификацияни аниқлаш. 8. Шахснинг мулокотчанлик ва ташкилотчилик қобилиятини аниқлаш. 9. Касбий қобилиятларни аниқлаш 10. Касбий сифатларни ташхис қилиш. 11. Ўқувчиларни технология таълими жараёнида касбга йўналтириш ишлари. 12. Умумтаълим кисмидаги дарсларда касбий йўналтириш ишлари. 13. Малакали ташхисчи иштирокида синф раҳбарини касбий йўналтириш ишига тайёрлаш. 14. Ўқувчиларнинг касбга йўналтириш марказлари ва унинг ўқувчиларда танлаш тайёргарлиги системасидаги ўрни. 15. Инновацион таълим технологиялари асосида касб танлашга йўллаш ишларини ташкил этиш. 16. Ўқувчиларни касб танлашида таъсир этувчи омиллар. 17. Касб танлаш ишларини ташкил этиш жараёнида АКТ нинг ўрни Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича магистрлар томонидан рефератлар тайёрлаш ва уни тақдимот қилиш тавсия этилади.
3.	**V. Фан ўқитилишининг натижалари (шаклланадиган компетенциялар)** Магистр билиши керак: • Таълим жараёнини ташкил этишда йўналишлари бўйича таълим мазмунининг узвийлиги ва ўзаро боғлиқлиги; ўқув моддий базанинг ташкил этиш бўлажак мутахассисларда касбий билимларни шакллантиришнинг педагогик ва ахборот технологиясини асослаш ҳақида ***тасаввурга эга бўлиши***; • илмий-педагогик ижодиёт методологиясини; - ўқитишнинг дидактик қонунлари ва принципларини; тарбия беришнинг назарияси ва амалиётини; ўқитишнинг педагогик ва ахборот технологияларини; таълим жараёнини ташкиллаштиришнинг турли усул ва шаклларини, жумладан маъруза ўқишни, амалий-семинар машғулотларни ўтказишни, муттахассислик фанларининг ўқув меъёрий хужжатларни тузишни ***билиши ва улардан фойдалана олиши***;